

De lofzang van Zacharias (Lukas 1:68-79)

Hans van de Lagemaat

Zacharias en Elisabeth

Zacharias betekent de HEERE (JHWH) heeft gedacht. De naam van Elisabeth, zijn vrouw, is de afleiding van het Hebreeuwse Eliséba (Exo. 6:22). Deze naam betekent: de God (El) van de eed. Passender namen zouden wij niet hebben kunnen bedenken voor het ouderpaar van Johannes de Doper.

Vers 72 en 73 van Lukas 1 bevatten de kern van de lofzang van Zacharias, na de geboorte van zijn eerste en enige zoontje. Zijn spreken doorbreekt een gedwongen stilzwijgen van meer dan negen maanden. En hoe zeer zal hij die tijd besteed hebben aan heilzame overdenkingen over de aan hem en zijn vrouw gedane belofte. Ondanks dat bittere plantje met de naam ongeloofkende zijn vreugde bij tijden geen maat, dat God *ZIJN* stilzwijgen ging doorbreken, na een lange periode van meer dan vierhonderd jaar, waarin geen profetenstem tot Israël had geklonken. En zijn vreugde komt tot volle ontplooiing in het door God in hem en door hem heen geïnspireerde loflied.

Dat de verzen 72 en 73 de kern van dit loflied vormen blijkt uit de, overigens wonderschone, structuur van het lied. Vergelijk de onderwerpen in de overeenkomende delen. De twee middelste verzen bevatten tevens de vervulling van de beide namen van het echtpaar:

- A | 68. Israël bezocht.
- B | 69. Zaligheid.
- C | 70. Profeten.
- D | 71. Vijanden (verlossing ervan).
- E | 72. Verbond.
- E | 73. Eed.
- D | 74,75. Vijanden (verlossing ervan).
- C | 76. Profeet.
- B | Zaligheid.
- A | Israël bezocht.

Zacharias:

*'Opdat Hij [JHWH, de God Israëls, v.68] barmhartigheid deed aan onze vaders, en **gedachtig ware** aan Zijn heilig verbond.'* (vs. 72).

Elisabeth:

'En aan de eed, die Hij Abraham, onze vader, gezworen heeft om ons te geven.' (vs. 73).

Gods werk

Ondanks de misschien innige band die er tussen Zacharias en zijn vrouw geweest kan zijn was het huwelijk tussen die twee voor het kritische oog van godsdienstig Israël een mislukking geworden. Gods zegen was uitgebleven. Elisabeth voelt zich een vernederde vrouw. Zij spreekt zelf van *'mijn versmaadheid onder de mensen'* (v.2, 5). Ze was veracht. En het feit dat ze de vrouw van een priester was, was misschien de enige reden waarom ze door haar omgeving niet met de nek werd aangekeken.

Maar God schenkt dan Zijn vrucht. In de vorm van een kindje: Johannes. Die naam betekent: de HEERE is genadig. En vergelijk dan deze Goddelijke eigenschap met Zacharias' lofgedicht. 'Genade' schittert door het gehele lied heen!

- Hij heeft bezocht (v. 68, 69).
- Hij heeft verlossing te weeg gebracht aan Zijn volk (v. 68, 71).
- Hij heeft ons een hoorn ter zaligheid opgericht (v. 69).
- Hij heeft gesproken (v.70).
- Opdat Hij barmhartigheid deed (v. 72, 78).
- Opdat Hij gedachtig ware (v.72).
- Hij heeft gezworen (v. 73).

Het is alles Zijn werk. Aan een volk dat ligt ondergedompeld in zijn eigen zonden (v.77). De mens komt in het hele verhaal niet voor. Zelfs de bringer van Gods blijde boodschap aangaande het Koninkrijk was de zoon van een bejaard paar, dat door de mensen was afgeschreven. Hoe heerlijk komt God hier aan Zijn eer!

Uit alles in dit lied blijkt dat we voor de uitleg moeten kijken naar Israël. Dat blijkt al uit het eerste vers.

'Geloofd zij de Heere, de God van Israël, want Hij heeft bezocht, en verlossing te weeg gebracht Zijn volk. [Israël].'

De heidenen zijn hier niet eens in beeld. In het tot dan toe geopenbaarde plan Gods zou alle zegen op aarde *door Israël heen* komen ook tot de heidenen. Dat was onder het Oude Verbond zo. En niet minder onder het Nieuwe zou dat zo zijn.

‘Mijn broederen, die mijn maagschap zijn naar het vlees; welke Israëlieten zijn, welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst van God, en de beloftenissen.’ aldus Paulus. (Rom. 9:3,4).

En in die zin moeten we dus de gehele lofzang lezen; ook de kern, de pit:

‘Opdat Hij barmhartigheid deed aan onze vadersen, en gedachtig ware aan zijn heilig verbond. En aan de eed die Hij Abraham onze vader gezworen heeft, om ons te geven.’ (v.72,73).

Het middelpunt is het verbond der vadersen en Gods eed aan Abraham gezworen. Dit is dus niet het verbond met het volk Israël aan Horeb. Maar het verbond der belofte, gedaan aan Abraham, Izak en Jakob. De vervulling van deze belofte in Christus is ook barmhartigheid aan de vadersen. Hoewel zij reeds gestorven waren zonder die aanschouwd te hebben zullen ook zij, met allen die Hem verwachtten, in de opstanding zien dat God een Waarmaker is van Zijn Woord en niet beschaamd uitkomen.

Vervuld met de Heilige Geest

Zacharias werd vervuld met de Heilige Geest, zo vermeldt vers 67 ons. Wellicht beter: met heilige geest. We moeten hier namelijk niet denken aan de Goddelijke Persoon, maar aan Zijn gave, *‘kracht uit de hoogte’* (Luk. 24:49). In deze toestand begint Zacharias geen onverstaanbare klanken uit te stoten, maar spreekt hij een loflied, waarvan de woorden zijn doordrenkt in de woorden van de Heilige Schrift. Hoe mooi zien we hierin dat Gods Geest Zich bindt aan Zijn Woord! Een paar voorbeelden.

‘Geloofd zij de Heere, de God van Israël, want Hij heeft bezocht, en verlossing te weeg gebracht aan Zijn volk.’ (v.68).

Zie voor het eerste gedeelte, *‘geloofd zij de Heere, de God van Israël’*, Psalm 41:14, 72:18 en 106:48. *‘Hij heeft bezocht.’* Na min of meer lange tijd van schijnbare afwezigheid waarin het erop leek dat God Zijn volk aan zichzelf overliet, keert Hij terug met een boodschap van verlossing. Dezelfde woorden lezen we voorafgaand aan de verlossing van het volk uit Egypte. Nadat het volk de tekenen had gezien die Aäron voor hun ogen deed geloofden zij *‘dat de HEERE de kinderen van Israël bezocht.’* (Ex. 4:31).

'De hoorn der zaligheid' uit vers 69 is ook al een voluit Bijbelse uitdrukking. Hanna sprak over haar 'hoorn'. En zij verbond er Zijn zaligheid aan.

'Mijn hoorn is verheugd in de HEERE (...) want ik verheug mij in Uw heil [= zaligheid].' (1 Sam. 2:1)

'De HEERE zal de einden der aarde richten, en zal Zijn Koning sterkte geven, en de hoorn Zijns Gezalfden verhogen.' (v.10).

Van deze 'hoorn der zaligheid' opgericht voor het volk in het huis van David lezen we profetisch ook in Psalm 132:17:

'Daar [in Sion, v.13] zal Ik David een hoorn doen uitspruiten; Ik heb voor Mijn gezalfde een lamp toegericht.'

Dat Johannes de wegbereider zou worden, zoals vermeld in vers 76 was geen nieuwe waarheid. Een dergelijke profeet, die voor de Messias uit zou gaan, was reeds door de profeten voorgezegd. Een bekend voorbeeld is Jesaja 40:3:

'Een stem van de roepende in de woestijn: bereidt de weg des HEEREN, maakt recht in de wildernis een baan voor onze God.'

Dit zijn maar enkele voorbeelden, maar ze zijn eenvoudig te vermenigvuldigen. Het is de moeite van het bestuderen waard. Niet in de eerste plaats om onze kennis te vermeerderen, maar opdat ook in onze harten de lofzang over een zo grote en zo wonderlijke verlossing in Christus Jezus onze Heer levend blijft en ook onze voeten gericht blijven op de weg des vredes. (v. 79, Jes. 59:8).